THE OLDEST AND MOST POPULAR SLOVENIAN NEWSPAPER IN UNITED STATES OF AMERICA.

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU. — S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO. — ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian organizations.)

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

ŠTEV. (No.) 80. CHICAGO, ILL., SREDA, 25. APRILA — WEDNESDAY, APRIL 25, 1928. LETNIK XXXVII.

Lakota v Bolgariji.-Poincarejeva skupina zmagala.

POTRESU V BOLGARIJI JE SLEDILA POPLAVA; VELIKO ŠTEVILO LJUDI JE BREZ STREHE IN MNOGO DRUŽIN STRADA. — JUGOSLAVIJA JE ODPRLA MEJO. — SV. OČE JE POSLAL PRIZADETIM $90,000; JUGOSLOVANSKI RDEČI KRIŽ PA $12,000.

Dunaj, Avstrija. — V nedeljo so zopet čutili potresne sunke v Bolgariji, ki so že poprej povzročili velikansko škodo in zahtevali človeških žrtev, veliko število oseb je bilo ubitih in ranjenih. Ponovni potresni sunki so paniko med ljudstvom povečali in povodenj, ki je nastala po neprestanem deževju je bedo povečala med begunci, ki prebivajo na prostem ali v šotorih. Mnogo je družin, ki stradajo in pojavili so se že smrtni slučaji vsled lakote. Potres v nedeljo je tudi zahteval smrtne žrtve in več hiš je porušenih, nekatere so pa zelo poškodovane. Množica je v nekaterih krajih vzela postavo v svoje roke in vsakega, ki ga zasačijo pri tatvini v poškodovanih hišah, iz katerih so se izselili ljudje, ga linčajo. Nič bolje se ne godi tistim trgovcem, ki bi nesrečo radi izkoristili v svoje namene in ceno življenskim potrebščinam zvišali, ker istih primanjkuje.

Prizadet je jugovzhodni del Bolgarije, kjer je tudi velika poplava. 24 ur je neprestano deževalo. Le deseti del izmed 125,000 oseb prizadetih po nesreči je dobilo zavetja v šotorih, vsi drugi so izpostavljeni na milost vremenskim neprilikam pod milim nebom.

Ministrski predsednik Liapčev prosi zunanje pomoči, ker dežela je ubožna. American Red Cross je prvi priskočil na pomoč in daroval $5,000. Sv. oče je poslal trpečim ljudem $90,000. Jugoslovanski kralj Aleksander je poslal brzojavko bolgarskemu kralju Borisu, v kateri izraža svoje sočutje in jugoslovanski Rdeči križ je poslal prizadetim $12,000. Jugoslavija je tudi odprla mejo.

Atene, Grčija. — Od tukaj prihaja poročilo, da so v srednjem delu Grčije čutili silne potresne sunke. Okrog 30 oseb je prišlo ob življenje in veliko število hiš je porušenih.

—o—

DELAVSKE VESTI.

V več illinoiških premogovnikih se bo zopet odprlo delo. Poročajo, da bo pričela z obratovanjem tretja največja premogovna jama na svetu — št. 2 od Bell & Zoller Coal kompanije v Ziegler, Ill., in sicer začasno po jacksonvillski mezdni lestvici. Pri št. 1, ki je druga največja jama na svetu, že 200 mož popravlja rove in pripravlja vse potrebno za obratovanje.

Poročajo tudi, da se bo delo pričelo pri Peabody Coal kompaniji, ki je največje podjetje v državi Illinois, tudi po jacksonvillski pogodbi. Kompanija ima dve jami v Kincaid, kjer ima delo 1,400 mož.

Jame bodo tudi odprle Coasgrove-Meehan premogovnik, Henderson in Wallace majna blizu Marion in Herrin. Zadnje tri skupno zaposlujejo le okrog 750 delavcev.

VOLITVE V FRANCIJI.

Francoske volitve potekajo ugodno za Poincarejevo skupino. — Moč komunistov oslabljena. — Pri drugem glasovanju bo padla odločitev.

—o—

Pariz, Francija. — Francija se nahaja tekoči teden v volivnem boju. Prvi volivni dan je bil v nedeljo; drugo glasovanje, odločilno, se bo vršilo prihodnjo nedeljo. Poincarejeva skupina je dobila od 175 — 128 mest. V Poincarejevi skupini so člani kabineta, kakor Aristide Briand, zunanji minister; Edouard Herriot, Andre Tardieu in trije drugi ministri. Paul Painleve, vojni minister je bil za 70 glasov prekratek do absolutne večine in bo moral pred volivce zopet prihodnjo nedeljo.

Komunisti so pri teh volitvah oslabeli, dobili so milijon glasov; socialisti pa 1,500,000. Prihodnjo nedeljo, tako pravi poročilo, bodo najbrže komunisti doživeli poraz in zgubili nekatera mesta. Tekoči teden bodo še porabili za kampanjo, ker odločilni dan bo v nedeljo. Zlasti leva grupa bo te dni aktivna.

Berlin, Nemčija. — Nemške volitve so se pričele z izgredi. V predmestju glavnega mesta je prišlo do spopada med delavci in njihovimi političnimi nasprotniki. Bitka je trajala dve uri, predno se je policiji posrečilo vzpostaviti red. Slišali so se revolverski streli, ni pa znano, če je bila kakšna oseba ubita ali ranjena.

—o—

LETALSKE VESTI.

Wilkins je imel težkoče, predno se je dvignil v zrak. — Tovor je bil 3,400 funtov težak, letalo samo pa tehta 1,800 funtov.

—o—

Svalbard, Spitzbergen. — 22. aprila je kapitan George Wilkins s Carl Ben Eilsonom, izbornim pilotom odletel iz Point Barrow, Alaska in skupno preletel 2,200 milj ter obkrožil večni led v polarnem kraju na najvišji točki sveta. Njuno letalo tehta 1,800 funtov, teža tovora je pa znašala 3,400 funtov. Imela sta težkoče, ko sta se dvigala in šele po tretjem poizkusu se jima je posrečilo, da sta brez zapreke zletela v visočino in se podala na nevarno pot. Tri četrtine poleta sta krožila nad pokrajinami, katere doslej še ni videlo nobeno človeško oko.

Pogumna letalca pravita, da sta vesela, da sta zopet na varnem, kajti polet je bil skrajno nevaren in v zvezi z velikimi težkočami. Vendar, tako trdita, je izboljšanje mehanizma pri letalskih strojih, v rokah izurjenega pilota, polet z letalom varen.

Lake St. Agnes, Que. — Trimotorni Fordov monoplan, ki je ponesel pomožno ekspedicijo na pomoč prekoatlantskim letalcem na Greenly otoku, je bilo primorano spustiti se na zemljo na Seven otokih. Letalo s tovorom tehta 12,000 funtov, toliko težo še ni doslej nobeno letalo imelo s seboj na poletu. S tem je zopet dokazano, da bo letalo v bližini bodočnosti služilo poleg potniškega transporta tudi za prevažanje tovora. V torek je poletel Bremen proti Newyorku.

$3,000,000 ZASLUŽKA ZA DVE LETI.

Kansas City, Mo. — Tom Mix, junak platna, je podpisal pogodbo z Colvin W. Brownom, podpredsednikom F. B. O. filmske korporacije, po kateri se je zavezal, da bo za omenjeno kompanijo igral dve leti, zakar bo dobil $3,000,000.

UJETI AMERIKANCI V NIKARAGUI.

Sandinovi uporniki ujeli štiri pripadnike Zdr. drž. — Napadli so ameriško zlato jamo in odvedli s seboj uradnike podjetja.

—o—

New York, N. Y. — Iz Bluefields, Nicaragua, prihaja poročilo, da so Sandinovi uporniki napadli uradnike pri zlatem rudniku, ki so last pripadnikov Zed. drž. in jih odvedli s seboj v gore. Poročilo je bilo poslano po radio s tovornega parnika Standard Fruit in Steamship kompanije. Sandino je pobral vse zlato, denar, življenjske potrebščine; sploh vse, kar je bilo kaj vrednega. Med ujetniki so štiri državljani Zed. drž.

Predsednik zlatih rudnikov je Amerikanec, J. Gilmore Fletcher. Rudniki so znani pod imenom La Luz in se nahajajo v Prinzapolca okraju. Pri obratovanju so zaposleni štirje Amerikanci, en Anglež in okrog sto Indijancev. Z obratovanjem se je začelo leta 1905 in je največji rudnik v Nikaragui. Fltecher še ni mogel podati natančnih podatkov, koliko znaša plen, ki je padel v roke upornikom.

—o—

NAČRT SOCIALISTA ZA OHRANITEV MIRU.

Pariz, Francija. — Francoski zunanji minister Briand in ameriški državni tajnik Kellogg sta prepočasna s svojimi predlogi proti vojni. Dr. Will, socialistični kandidat, ki se poteguje za mesto v parlamentu je te dni podal najboljši predlog, kar jih je še bilo doslej začrtanih za ohranitev miru in da bi se starega Marsa poslalo za vedno v zasluženi pokoj. Rekel je, naj bi vse države, ki so članice Lige narodov, deponirale svoje zlate rezerve v Ženevi, tisti trenotek pa, ko bi katera izmed teh držav potegnila proti drugi sabljo, naj bi se ji ves denar konfisciral. Če nima drugih zaslug dr. Will, kakor to njegovo izjavo — lahko računa na to, da bo izvoljen. A kaj pomaga, ko je svet tak, da rad potrdi pametnim besedam, ko pa pride do dejanj, se kuja.

MISS CATHERINE SMITH.

Slika nam predstavlja Miss Catherine Smith, hčerko newyoškega guvernerja, Al. Smitha, ki se bo meseca junija poročila. Njen zaročenec je Francis P. Quillinan, član legalnega štaba generalnega državnega pravdništva. Miss Smith je stara 23 let.

KRIŽEM SVETA.

— **San Antonio, Tex.** — Henry Du Pont, blagajničar E. I. Du Pont de Nemours korporacije se je zaročil z Miss Margareto Lewis iz San Antonio. Zaroka je bila naznanjena ob priliki slavnosti obletnice neodvisnosti države Texas.

— **Painesville, O.** — Helen Buschmann, stara 19 let, je bila udarjena na glavo od nekega trucka in leži v nezavesti. V ponedeljek je bilo ravno 100 dni. V nedeljo je pričela nekoliko se pregibati, zdravniki upajo, da ji bodo oteli življenje.

— **Chicago, Ill.** — Na 3502 Jackson boulevardu so se otroci igrali v kleti z ognjem; štiriletna Lucille Bendette in petletni Archibald Edelman, sta zadobila tako težke opekline, da sta kmalu nato umrla, neko drugo dekle se nahaja v bolnišnici težko ranjena.

— **Pariz, Francija.** — Francoski vojaki bodo imeli sedaj kuharice, namesto kuharjev. Vojno ministrstvo je izdalo ukaz, da se morejo vsi vojaški kuharji nadomestiti z ženskami.

— **Pariz, Francija.** — Standard Oil kompanija v Newyorku in Vacuum Oil kompanija sta sklenili novo pogodbo s sovjetsko vlado v Rusiji za dobavo ruskega petroleja.

— **Washington, D. C.** — Mednarodni eksekutivni odbor od United Mine Workers, je po številnih sejah za zaprtimi duri sklenil, da se radikale, to je člane "Save the Union" komiteja in "Pennsylvania-Ohio" pomožnega komiteja izobči iz organizacije.

— **Lebanon, Ind.** — Ogenj je izbruhnil v poslopju Farmers State banke, ki je grozil, da uniči ves trgovski del mesta. Škoda je cenjena na $80,000.

— **St. Paul, Minn.** — Štiri največje tovarne za čevje na severozapadu s skupnim kapitalom $3,000,000 so se združile.

NADŠKOF PREMINUL V PREGNANSTVU.

San Antonio, Tex. — V nedeljo je umrl nadškof Mora y Del Rio, poglavar Rimsko katoliške cerkve v Mehiki, ki je tukaj živel v pregnanstvu. Star je bil 76 let. Njegove zemske ostanke so pokopali v torek na San Fernando pokopališču.

REPUBLIKANCI VZNEMIRJENI.

Al Smithova zmaga vznemirja Hooverjeve pristaše. — Le Coolidge bi rešil situacijo.— Lowden neizprosen nasprotnik trgovskega tajnika.

—o—

Cleveland, O. — Al Smith, newyorški guverner, ki ima za seboj veliko večino demokratov, dela velike skrbi republikancem. Kakor je že bilo poročano, je Iowa in država Illinois solidno z vsemi delegati za Smitha, nobenega dvoma več, da bo le on nominiran za predsedniškega kandidata na narodni demokratski konvenciji v Houstonu.

Na republikanski strani se opaža, da moč trgovskega tajnika Hooverja slabi, njegov največji nasprotnik je Frank Lowden, bivši illinoiški guverner. Lowden je dobil za sebe illinoiške delegate in tudi v drugih državah ima precejšnjo moč. Baš to, da so republikanci razkropljeni, lahko veliko pripomore Smithu do konečne zmage.

Večina republikancev je vsled zadnjih dogodkov na političnem bojnem polju, silno vznemirjenih in nestrpno obračajo oči proti predsedniku Coolidgeu, kot edinemu rešitelju. "Draft Cal", se razlega vedno bolj in bolj — pa tudi glas "I do not choose" še vedno odmeva in je gotovo, da bo tudi obveljal. Predsednik Coolidge ne bo besede prelomil, ker si resnično želi pokoja.

—o—

SMRT MED IGRANJEM.

Elgin, Ill. — Victor Bonin, star 15 let, se je s tremi tovariši igral v nekem jarku v bližini svojega doma na 456 Hill st., kjer pa se je zemlja podsula in Victor se je zadušil, predno je prišla pomoč. Ostali trije so se nepoškodovani rešili.

—o—

PREKLICAL IZPOVED.

El Reno, Okla. — Elwin Allen, ki se nahaja v tukajšnji okrajni ječi, je izpovedal, da je njegova prvotna izpoved, da je on umoril Edward W. Halla in Mrs. Eleanor Mills v New Jersey, neresnična.

—o—

LETALSKA NESREČA.

Fresno, Cal. — George Faw, star 26 let, pilot za Beacon Airways, in Ray E. Dustin, star 24 let, ki se je učil za pilota, sta z letalom treščila v tukajšnji bližini iz visočine 600 čevljev na zemljo, bila sta na mestu mrtva.

—o—

— **Chicago, Ill.** — Prohibicijski agenti so aretirali Josepha Ratke-ja in Morris Licker-ja, ki sta s truckom peljala po Michigan avenue 25 zabojev žganja.

Iz Jugoslavije.

ŽALOSTNA SMRT TRGOVCA IN GOSTILNIČARJA V STAREM TRGU PRI SLOVENJGRADCU. — OTROK SI JE PREREZAL VRAT IN UMRL. — DRUGE ZANIMIVE VESTI.

Smrtna nesreča.

V torek, 27. marca opoldne je spravljal trgovec in gostilničar v Starem trgu pri Slovenjgradcu Anton Ubel sod vina v klet. Na strmih stopnicah mu je spodrsnilo, sod se mu je skotalil z vso težo na glavo in mu zdrobil čelno kost. Ne da bi se zavedel, je umrl tričetrt ure po nesreči, star 37 let. Zapušča mlado vdovo in dva mala otročiča. Njegovo priljubljenost je pokazal pogreb. Orli v kroju, domače ognjegasno društvo, gasilna društva iz sosednjih občin in izredno številna množica žalujočih pogrebcev je spremljala prerano umrlega k zadnjemu počitku.

—o—

Smrtna nesreča otroka.

Iz Polšnika pri Litiji poročajo: Občinski odbornik Majcen je šel v Trbovlje po cement; doma je ostala žena z otroci. Žena je bila v kuhinji, dva otroka na dvorišču, najmlajši, tri in pol leta stari otrok pa sam v sobi. Igral se je z nožičkom in si ž njim prerezal jabolko v vratu. Takrat je stopila mati v sobo in otrok je še zaklical: "Mama, v usta sem se vrezal!" — padel v krvi na tla in izdihnil. Ni bilo nič več pomoči zanj.

—o—

Mrtvega so našli

v Ormožu v njegovi sobici nekdanjega graščinskega vratarja Mihaela Matzholda.

—o—

V visoki starosti

84 let je umrl v Loperčicah pri Ormožu Ivan Trstenjak. Bil je zvest pristaš SLS. Ob zadnjih skupčinskih volitvah je kljub starosti šel peš na volišče dobrih pet četrt ure daleč.

—o—

Mož in žena na mrtvaškem odru.

V Št. Janžu pri Rečici je umrla preblaga mati Marija Melavc p. d. Bršnjova v visoki starosti 86 let. Dan pozneje za ženo je zatisnil za vedno oči njen mož Florijan Melavc v starosti 77 let. Rajni je bil vzoren gospodar in zaveden katoličan. Blagopokojnika sta bila zlatoporočenca.

—o—

Poroka.

V sredo, 4. aprila, sta se poročila v Metliki g. Gojko Aparnik, učitelj v Vidmu, z gospico Fanči Malešičevo iz Metlike.

—o—

Umrl

je v celjski bolnici dne 5. aprila Franc Polajžar iz Dobovca v 45. letu starosti. V bolnici je ležal že dve leti.

—o—

Pogreb v Žrečah.

Župan Winter je 4. marca dopolnil 60 let svojega življenja, še zdrav in krepek. Toda čez tri tedne za tem ga je bolezen, pljučnica, položila na bolniško in obenem smrtno posteljo. Dne 31. marca je bil pokopan.

—o—

SMRT DRUŽINE V OGNJU.

Nesreča radi neprevidnosti.

V Mariboru na Aleksandrovi cesti so se pogovarjali trije moški. Pridrvel pa je od vsake strani po en avto. Ker so moški bili v sredi ulice in se niso mogli hitro izogniti, je avto enega izmed njih — Žnuderla po imenu — podrl na tla in mu precej razmesaril nogo.

—o—

Samoumor.

V soboto, 31. marca zvečer, se je v Mariboru v Wilsonovi ulici obesil nadsprevodnik Iv. Mohorič v starosti 57 let. — Vzrok samoumora je neznan.

—o—

Smrtna nesreča na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

V ponedeljek 2. aprila ob pol 6 zvečer je na glavnem kolodvoru na kretnici nasproti skladišču našel službujoči železničar Urbanija takoj po odhodu mariborskega vlaka moško truplo. Neznanec je imel na glavi veliko, krvavečo rano. Železničar je obvestil o tem dežurnega železniškega uradnika, ta pa je sporočil slučaj policijski ekspozituri na kolodvoru. Kmalu nato je prišla na lice mesta policijska komisija, ki je ugotovila, da je neznanec identičen z Antonom Zaporo, 20 letnim slugo v kavarni "Evropa', ter da si je Zapora pri padcu na tračnico prebil lobanjo in za posledicami takoj umrl. Njegovo truplo je bilo še popolnoma toplo, kar dokazuje, da se je nesreča zgodila najbrž pri odhodu štajerskega vlaka. Anton Zapora je bil doma iz Litije. Kakor je bilo ugotovljeno, je Zapora prečul celo noč od nedelje na ponedeljek, in sicer najprej v službi, nato pa v družbi z raznimi osebami v baru ter zjutraj v kavarni. Od tu se je ob pol 5 poslovil, češ, da gre domov. Odšel je najbrže v kolodvorsko restavracijo in od tu na progo, kjer se mu je nesreča pripetila. Kako se je nesreča pripetila, ni bilo mogoče ugotovlti.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

DENARNA NAKAZILA

ZA JUGOSLAVIJO, ITALIJO, itd.

Vaša denarna pošiljatev bo v starem kraju hitro, zanesljivo in brez odbitka izplačana, ako se poslužite naše banke

Dinarje, ozir. lire smo včeraj poslali po teh-le cenah:

500 Din	$ 9.35
1,000 Din	18.40
2,500 Din	45.75
5,000 Din	91.00
10,000 Din	181.00
100 Lir	$ 5.00
200 Lir	11.50
500 Lir	27.75
1000 Lir	54.50

Pri večjih svotah poseben popust.

Poštnina je v teh cenah že vračunana.

Zaradi nestalnosti cen je nemogoče vnaprej cene določevati. Merodajne so cene dneva, ko denar sprejmemo.

Nakazila se izvršujejo po pošti ali pa brzojavno.

IZVRŠUJEMO TUDI DENARNE POŠILJATVE IZ STAREGA KRAJA V AMERIKO.

Pisma in pošiljke naslovite na:

ZAKRAJŠEK & ČEŠARK,
435 W. 42nd ST., NEW YORK, N. Y.

AMERIKANSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.
Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.
Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098
Naročnina:
Za celo leto $5.00
Za pol leta 2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:
Za celo leto $6.00
Za pol leta 3.00

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America.
Established 1891.
Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.
Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098.
Subscription:
For one year $5.00
For half a year 2.50
Chicago, Canada and Europe:
For one year $6.00
For half a year 3.00

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Fašizem obsojen.

Besede, ki jih je papež Pij XI. izpregovoril 25. marca t.l. na naslov fašizma in njegovih prijateljev, so zgodovinskega pomena. Kakor svež piš so raztrgale soparne kepe blaznega samooboževanja in lizunskega poveličevanja strahopetcev in oportunistov, v katere se je zavijal fašizem. Ljudem, ki so se dali prevariti po navidezno prijaznem stališču italijanskega diktatorja do katolicizma, mora Pijev opomin odpreti oči, ako niso po paganskem nacionalizmu že popolnoma oslepele. Za vse ostale pa, ki so s skrbjo opazovali, kako so se po fašizmu mešali pojmi, zabrisevale meje med resnico in lažjo, kako se je sveto oskrunjevalo po neki naravnost demonski potvori in skušali delati kompromisi med dvema nezdružljivima nasprotjema— za vse te pomenijo besede poglavarja katoliške cerkve odrešitev, zadoščenje in neizmerno tolažbo.

Fašizem se je izkazal kot največji nasprotnik katoličanstvu, nevarnejši celo od boljševizma, ki svojega bogotajstva ne skriva in med seboj in krščanstvom postavlja ostro mejo, ki omogočuje vsaj jasno protistališče. Fašizem pa si je hotel od katoličanstva prisvojiti neke duhovne, moralne dobrine: spoštovanje pred avtoriteto, smisel za red, za hierarhično stopnjevanost stanov in tradicijo za notranjo in odkritosrčno podreditev poedinca družbi; je iz katoliške vere in Cerkve hotel izčrpati občestvenega duha, se nasloniti na njene forme, ki vzbujajo ter ohranjajo spoštovanje do velikega, neizrekljivega, svetega; učiti ob heroizmu njenih spoznavalcev svojo mladež požrtvovalnosti v službi najvišjih idealov. Toda le-to je imelo služiti zgolj za sredstvo, da se v duši naroda vsidra fašizem, ki si kljub najbrutalnejšemu fizičnemu in moralnemu nasilju ter brezobzirnemu zatiranju in ciničnemu zaničevanju vseh naravnih svoboščin tako poedinca kakor socialnih skupin, ni mogel pridobiti src. Fašizem je iskal moralne povlake, s katero naj bi se prepleskal njegov več kot paganski, ker brezbožni, čisto nemoralni sistem, in si jo je menil izposoditi pri "tradicionalni veri italijanskega naroda", katolicizmu. Poglavar katoliške cerkve, namestnik večnega vesoljnega kralja, naj bi bil orodje za namene, nadmoč in svetovladni blod slučajnega samozvanca, sacerdocij naj bi se za ceno minljivega sijaja udinjal zamišljenemu imperiju Mussolinija, cerkev vseh narodov naj bi se ponižala v deklo zavojevalnih in razširjevalnih teženj italijanskega plemena, in filozofi fašizma so si izmislili bogokletni zamisel absolutne, na nobena krščanska moralna načela ne vezane državnosti, ki bi si prisvojila mesto Boga v človeški družbi, v srcih vsakega poedinca, ki naj bi končno absorbirala tudi cerkev in se sama postavila na njeno mesto! Bila je to ista perverzna zabloda, ki je francoskega pisatelja in agitatorja monarhizma pripeljala do izrodka "katolicizma brez Boga, papeža brez Kristusa, cerkve brez nadnaravnega Odrešenja". Cerkev so si samozvanci od nekdaj hoteli zasužnjiti, si z njeno moralno pomočjo utrditi oblast in z njo "posvetiti" svoje samopašne namene, toda s tako premišljenostjo, doslednostjo in sistematično izdelanostjo zamisla še nihče kakor ravno fašizem.

Cerkev je modra, dalekovidna, potrpežljiva in — večna. Fašizmu se mudi, cerkev lahko čaka. Čakala je tudi, dokler se ni fašizem popolnoma razgalil. Bila je tako pravična, da je priznavala, kar je storil fašizem tu in tam dobrega, pa vedno z njej lastno distanco in rezerviranostjo; čakala je, da se nedvoumno pokaže, iz kakšnih nagibov se vrši "reforma src in duhov" in kam meri "preporod naroda", ki ga je naveščal fašizem, sklicujoč se na Danteja, Tomaža in — Frančiška! Ni se tudi hotela sama oropati možnosti, da uveljavi počasi in previdno svoj vpliv na tok dogodkov, da jih sčasom obvlada, in iz težkih razmer izvleče kaj dobrega in trajno-vrednega, ter mogoče pokret, ki kakor vsak drugi v svojih zmotah, krije tudi nekaj dobrega, preusmeri v pravem duhu. Ko se je pod udarci fašizma zrušila stavba krščansko-socialne popolarske stranke, je z vsemi močmi pospeševala katoliško akcijo, ki se je začela bohotno razcvitati.

Toda fašistovska tiranija se je tudi v svoji porevolucijski "konstruktivni" dobi izakazala kot bistveno neizpremenljiv brezbožen sistem, ki gre nevzdrzno do svojega končnega cilja pod licemersko "moralno" krinko; kot sistem, ki krščanske verdnote pod laži-krščanskimi gesli dosledno le razkraja in ruši. Dante, ki je opeval pravično krščansko vladavino, Tomaž, ki je genialno orisal krščansko demokracijo, Frančišek, apostol vesoljne krščanske ljubezni, bratovstva vseh ljudi in plemen, so imeli služiti po svojem italijanskem izvoru, kulturnem obeležju in življenskem stilu slavi samozvanca, nestrpnega nacionalizma in ekspanzije zavojevalnega duha krute sile in tlačenja slabejših ter maščevanja nad drugače mislečimi. Papeži so to videli, so šikane in krivičnosti, ki si jih je fašizem dovoljeval, opetovano obsojali, so pa hoteli, dokler se je le dalo, izlepa vplivati na politiko mogotca z očetovskimi svarili, hoteč preprečiti še večja zla in v upanju na izčiščenje kaotičnega in absurdnega "svetovnega nazora" fašizma. Tega je sedaj konec.

Roma locuta, Rim je izpregovoril. Predstavnik božanskega vladarja vesoljstva je z neizbrisnimi besedami, ki odmevajo po vsem svetu, izrekel svojo obsodbo nad politiko samozvanca, ki je posegel na večne prerogative cerkve, matere in zaščitnice vseh krščanskih narodov in njihovih neodjemljivih naravnih pravic. Izpregovoril je, ko je bila izčrpana vsa njegova očetovska potrpežljivost in se je hotela popolnoma izigrati njegova dobrota, ko je tiran posegel po najsvetejši pravici naroda, da se versko vzgaja v materinem jeziku ter monopoliziral zase in za fašistično samodržno državo celotno vzgojo mladine. Izpregovoril je za svobodo Italije in vsakega krščanskega naroda, tako za svobodo cerkve kakor družine in vsakega samopravnega družabnega organizma, ki ga država in volja enega ali ene nasilniške klike nima pravice pogoltniti vase. Besede, vredne Gregorja VII., vredne vseh borcev za večne osebne, verske, nravne in državljanske ter človečanske svoboščine na stolici prvoapostola. Razkrinkana je hinavska prevara, s katero je hotel fašizem svetu dopovedati, da je cerkev pod njim svobodna, medtem, ko je izpodkopaval temelje njene svobode bolj nego vsi oni liberalni režimi, ki so poglavarja cerkve zaprli v Vatikanu. Dokazano je, da je fašizem, preganjalec framasonstva, sam v svojem jedru framasonski, goli ateizem in najbolj prevratna zabloda našega stoletja; rušilec, ne graditelj, grobokop svobode in najhujša fizična in duševna tiranija, in Benito Mussolini, Napoleon novejše Italije, bo delil usodo svojega veliko večjega vzornika.

Zakaj samodržec Italije se ne sme varati nad posledicami, ki jih bodo rodile besede Pija enajstega. Ne bo se mogel več pokrivati s posvečenim plaščem etičnih načel "italijansko-tradicionalnega katolicizma", kakor je to delal v svoji brezmejni blodnosti do danes. Po papežu ga je obsodilo in zavselej zavrglo katolištvo celega sveta z ono iz verskih globin izvirajočo svečanostjo, ki še nikoli ni pogrešila svojega cilja. Gospodu Mussoliniju ne ostaja nič drugega več kot gola brutalnost njegovega sistema in samosilniškega režima, ki bo moral s fatalno neizbežnostjo drveti, ne poznavajoč več nobene meje in ozira, do svojega konca. Veličanstveno in mirno mu stoji nasproti Cerkev, oprta na moralno pomoč celega še kulturnega in krščanskega ter demokratično mislečega sveta, na vse svoje vernike, na resnične krščanske tradicije tako Italije kakor vsega katoliškega vesoljstva. Posebno mi Slovenci čutimo ob tem največje etično zadoščenje, saj je čutilo in čuti kruto roko brezbožnega fašističnega režima najbolj naše narodno telo; saj je prav nam ta režim uničil največ kulturnih, verskih in narodnih dobrin. Globoko je zato tudi naš narod hvaležen Piju enajstemu.

V SPOMIN ZAVEDNEMU SLOV. PIONIRJU.

Sheboygan, Wis.

V velikem tednu, 3. aprila 1928, je v Gospodu zaspal naš oče Anton Starič. Pokopan je bil iz naše cerkve na veliko soboto, 7. aprila, ob obilni udeležbi na severno pokopališče presv. Imena Jezusovega poleg svoje soproge Jozefe, roj. Suša.

Rodil se je v Radolji vasi, fara Trebelno pred 77. leti v hiši po domače pri Lukcu. Ko je dostal domačo šolo, se je izučil čevljarske obrti. Poročil se je v domači fari in iz tega zakona sta bila rojena istotam hči Marija in sin Anton. Od tam se je preselil na Dunaj kot železničar. Na Dunaju je bila rojena hči Kristina. Pred 35 leti je prišel v Ameriko in sicer v Tower, Minn. Delavske razmere tedaj so bile zelo slabe in je bil skoro leto dni brez dela. Čez štiri leta se je preselil v Sheboygan, Wis., in kmalu potem je dobil svojo družino semkaj.

V začetku je bil zaposlen v stolarski tovarni z dnevnim zaslužkom 90c. Njegova žena in starejša hči sta imeli druge ljudi na hrani in stanovanju po $6.00 mesečno. Res, da je bilo tedaj, ko je on prišel v to naselbino, kakih 15 drugih slov. naseljencev. Nekateri izmed teh so se vrnili v domovino, drugi so se poročili z nemškimi ženskami in so tako postali splošno nepoznani med našim narodom. Tako je ostal Anton Starič in njegova družina jedro naše naselbine. Začeli so se priseljevati iz starega kraja, največ iz Dolenjskega, njegovi bližnji sorodniki in prijatelji. Pozneje tudi iz Savinjske doline, iz zelene Štajerske in Hrvati iz Stupnika pri Zagrebu. Ko je njegov sin Anton dosegel 19. leto, je naš oče otvoril prvo slovensko gostilno. To je bilo tem lažje, ker je bilo mesto tedaj nemškega značaja. Njegov sin se je priučil dobro nemščine na Dunaju in angleščine v Ameriki. Pred kakimi 14 leti je stopil naš oče v pokoj. Zgradil si je lepo hišo na bregu Sheboyganske reke nasproti slovenske cerkve.

Ko sem prišel 3. marca leta 1910 v Sheboygan, mi je tedanji nemški župnik Fr. Thill svetoval, da naj se obrnem na Anton Stariča glede začetka slovenske župnije. Torej naš oče Anton Starič je bil prvi Slovenec, katerega sem srečal v Sheboyganu. On se je zelo veselil tega in mi je dal pogum za novo slovensko župnijo. Naša naselbina je tedaj štela komaj 90 družin in izmed teh so lastovali svoje hiše komaj štiri ali pet družin. Vrednost vseh teh hiš ni znašala nad $5000. Začetek je bil težak ali dobra volja ljudi je bila boljša. Poleg tega je bila tedaj težkoča, ker so bili delavci zelo slabo plačani. V stolarnah so služili po $1.25 do $1.45. Pri izvažanju premoga ne več kot $2.00 na dan.

Vseeno smo pričeli z zgradbo cerkve, ki je še danes po vrednosti in lepoti na četrtem mestu v Ameriki. Naš oče Anton Starič je tedaj daroval sto dolarjev za zgradbo iste, medtem, ko je bilo mogoče drugim, posebno delavcem, darovati od $5.00 do $25.00. Razume se, da je bil pokojni pri odboru za gradnjo naše cerkve. Kar je on storil vsa leta pozneje za našo cerkev, ne bom omenjal. Največjega pomena je, da je on navdušil naše rojake za to in vztrajal do konca.

Bil je moj najboljši prijatelj ves čas. Z njim je izgubila naša naselbina svojega pravega očeta. Poleg svojega sina in dveh hčera zapušča svoje vnuke in vnukinje: Ludvik, Anton, Angela, Elsie Sebanc, Flora, Margaret Stanič, Frank, Jožef, Kristina Pungarčar in veliko drugih sorodnikov. Naj v miru počiva in naj mu bo lahka tuja zemlja! Priporočam vam vsem očeta, zavednega katoličana, v molitev.

Toliko v slovo svojemu najboljšemu prijatelju slovenske naselbine v Sheboyganu.

Rev. James Cherne.

—o—

O VELIKONOČNI PRIREDITVI V NEWBURGU.

Cleveland-Newburg, O.

Minul je postni čas in prišla je zaželjena Velikanoč. Žal, da smo imeli hladno vreme. A dasi je bil mraz in sneg, vendar je bila cerkev sv. Lovrenca pri vseh sv. mašah polna ljudi. Prva maša se je brala ob 4:45 zjutraj, pri kateri je bilo Vstajenje. Človek čuti veliko spremembo, kako je n. pr. bilo na veliki petek žalostno — in kakšno veselje je zavladalo na veliko nedeljo, ko je Zveličar vstal iz groba. Zdelo se nam je, kot bi bili v stari domovini, kakor nekoč v mladih letih.

Cerkvena nabirka se je dobro obnesla in znaša $2135.45. To je velika vsota za te slabe čase. Zvečer v nedeljo pa je dramatični klub predstavljal igro "Revček Andrejček". — Igralo se je v dvorani Slov. N. Doma. Igralci so častno rešili svoje vloge. Vsa čast Rev. Gnidovcu, ker so tako dobro izvežbali igravce. Žal, da dvorana ni bila tako polna, kakor bi morala biti. Koliko so se igralci trudili, da so se tako lepo naučili, to bi moralo občinstvo vpoštevati in se igre polnoštevilno udeležiti. S slabo udeležbo se vzame veselje igravcem.

V nedeljo, dne 29. aprila bo pa zope društvo Krka nastopilo in priredilo krasno šaloigro: "Kako je Matijček nemško govoril". Igra je polna smešnih prizorov. Ne bo tako resnega obraza, da bi se ta večer ne smejal. Igra bo vprizorjena v korist Slovenskega Narodnega Doma. Ker je namen direktorija S. N. Doma in želja delničarjev, da se to leto splača dolg. Bilo bi želeti, da se vsi odzovemo vabilu in napolnimo dvorano do zadnjega kotička. Ko bo Dom plačan, dobimo dividende od našega vloženega denarja. Ako se nekoliko potrudimo, bomo na koncu tega leta rekli, da je Dom naš. Zatorej rojaki v Newburgu in okolici, vsi ta večer v dvorano. Ako žrtvujete nekaj za Dom, sami sebi pomagate, saj Dom bo vaš.

Dne 16. aprila je po kratki bolezni preminul Frank Perčun v starosti 68 let. Bil je pionir naše naselbine ter je dolgo vrsto let s svojim sinom vodil vzorno grocerijsko trgovino in mesnico. Doma je bil iz fare Zatična na Dolenjskem. Zapušča tukaj žalujočega sina. Naj mu sveti večno luč, preostalim nave iskreno sožalje.

J. Resnik.

—o—

LASALLČANI IMELI MRZLE PRAZNIKE.

La Salle, Ill.

Na velikonočne praznike smo dobili zelo hud mraz in tudi malo snega, tako da ni čuda, da je naših rojakov (inj) toliko na hitro obolelo. Vse to povzroča nestanovitno vreme.

Na tiho, tako zvano črno nedeljo popoldne ob 2. uri, smo imeli tukaj prav žalosten pogreb mlade, komaj 23 let stare Miss Mary Baznik, ki je bila zelo priljubljena v naselbini, kar je pričal pogreb, ker mnogobrojno občinstvo jo je spremilo na zadnji poti. Bile so tudi članice dr. sv. Ane št. 139 K.S.K.J., h kateremu je pokojna spadala, ki so se udeležile pogreba polnoštevilno z zastavo. Spremljale so jo od hiše žalosti v cerkev sv. Roka. Ker pa je bila pokojna Mary Baznik tudi večletna cerkvena pevka, ji je v zadnji pozdrav zapel v cerkvi sv. Roka tukajšnji moški zbor žalostinki: Blagor mu, ki se spočije, in Nad zvezdami.

Velikonočne praznike smo obhajali tukaj v naši cerkvi sv. Roka kar najbolj slovesno. Naš farni patron sv. Rok je dobil za "pirhe" nov podstavek. Delo je prav umetno izvršil naš rojak in faran Mr. Anton Klopčič. Njegovo delo je tako, da se samo hvali; naj si ga vsakdo od blizu ogleda in pritrdil bo, da je res tako. Hvala lepa Mr. Klopčiču za ta dar.

Na velikonočno nedeljo smo imeli tukaj dve sv. maši — prvo ob 5. uri, drugo pa ob pol 10. Pri prvi je bila procesija— Vstajenje; zastopana so bila vsa katoliška društva z zastavami in znaki, tako tudi šolska mladina. Vse to je bilo nekaj lepega, zlasti še, ko je bila cerkev tako lepo ozaljšana, le žal — premajhna za tako veliko udeležbo. S kora so donele lepe slovenske pesmi, ki so bile nalašč za ta praznik zložene; res, bilo je nekaj veličastnega. Ubrano pritrkavanje v zvoniku je povzročilo, da so nehote uhajale naše misli nazaj v staro domovino, naš mili kraj. Pritrkovanje je bilo tako lepo, kakor bi nam naša mojstra — brata J. in A. Štrukel igrala "valcerje in polke". Pritoževala pa sta se, ker je manjkalo tretjega zvona, katerega sta zelo pogrešala in je za take slavnosti potreben; ko bi pa še ta bil, potem bi šele slišali kakšne "mazurke" bi nam "špilala".

Za veselim praznikom pa je zopet prišla žalost — žalosten dan, nedelja, 15. aprila. Ob tretji uri se je raznesla po naselbini vest, ko se je čul glas zvona, da je umrl naš faran Mr. Frank Sebat. Z njim je fara izgubila dobrega moža. Bolehal je samo 4 dni za pljučnico, katera ga je prezgodaj nam pobrala iz tega sveta. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti v cerkev 18. aprila dopoldne s sv. mašo, katero je daroval č. g. P. Plaznik. Pogreba se je udeležilo veliko število rojakov, prijateljev in znancev, tako tudi člani dr. sv. Družine št. 5 KSKJ., h kateremu je pokojni spadal. Tako gremo drug za drugim — ne vemo dneva ne ure, zatorej bodimo pripravljeni! Pokojnemu faranu naj sveti večna luč, v miru naj počiva, vsem preostalim pa naše sožalje.

Pozdrav vsem čitateljem lista, listu pa želim obilo novih naročnikov in predplačnikov, ker je eden najboljših slovenskih listov v Ameriki.

Poročevalec.

—o—

IZ URADA TAJNIKA SLOV. PODP. DRUŽBE SV. MOHORJA.

Chicago, Ill.

Vsem članom in članicam Sl. Podp. Družbe sv. Mohorja se uljudno naznanja, da je na zadnji redni seji bilo sklenjeno, da se uprizori "drive" za nove člane in članice. Vsled tega naj vsi tisti, ki imajo kakega kandidata ali kandidatinjo, prinesejo izpolnjeno prošnjo do mene najpozneje do petka, 27. aprila, zvečer do 8. ure. Opozarjam pa vse, da naj nobeden ne pelje kandidata k zdravniku brez vednosti družbenega odbora, posebno porotnega odbora.

Upam, da bomo že na tej seji, ki se bo vršila v nedeljo, 6. maja, imeli za sprejeti v Družbo veliko število kandidatov. — Bratski pozdrav,

John Gottlieb, tajnik.

—o—

Naročajte najstarejši slovenski list v Ameriki "Amerikanski Slovenec!"

PODLISTEK

Dr. Guthi Loma:

GRBAVEC.

Detektivski roman.—Iz madžarščine prevedel **F. Kolenc.**

V.

Tuzar dobi ukor.

Aretiranega mladeniča so na policiji v navzočnosti kraljevega pravnika šele zjutraj drugega dne zaslišali. Izpovedal je približno isto, kakor detektivu Tuzarju.

Vse prizadevanje Bercijevo je bilo brezuspešno: Elija Berger niti za trenutek ni izgubil prisotnosti duha, nasprotno, tu in tam je celo protestiral zoper strašno obdolžitev. Zastonj so poklicali cukrarja, on je ostal pri tem, da ni nikdar bil v Fischerjevi trgovini v Kerepeški ulici, ni bil v "Belem krokarju", umorjenega Nikolaja Berenyi pa sploh poznal ni. Glede skrivnostnega pisma ni hotel dati nobenega pojasnila, izjavil pa je, da ni v zvezi z umorom.

Po pričanju strica, je bil grbavec vzgled pridnosti in štedljivosti. Dopoldneve je prebil na univerzi in ves prosti čas je porabil za študij prava. Misel, da je njegov varovanec sodeloval pri umoru, je brez podlage.

Po zaslišanju so ostali Tuzar, kapitan in pravnik sami. Ko so Elija Bergerja odpeljali nazaj v celico, se je Berci obrnil naravnost k pravniku.

— No, kakega mnenja ste vi?

Pravnik prižge cigaro, se udobno nasloni nazaj na zofi in s trdnim prepričanjem odgovori:

— Grbavec je nedolžen . . . Res, so znaki, navidezni razlogi za tožbo, toda gotovo je, da Nikolaja Berenyi ni on umoril.

— Drzna izjava! . . . Pokličite si v spomin podatke zasledovanja. Nimamo opravka le z navadnimi poročili in navideznimi razlogi, marveč z dokazi. Neoporekljiva in zanesljiva izpoved cukrarjeva; krvni sledovi pod posteljo in papirnati škrnicelj; petgoldinarski bankovec, ki so ga našli v denarnici obdolženca; skrivnostno pismo, ki je bilo oddano na pošto dva dni pred umorom in z ozirom na katero je Elija Berger kratko odrekel vsako pojasnilo: od prvega do zadnjega sami tehtni dokazi za krivdo grbavca. Izpoved cukrarjeva je zelo odločna in na vsak način obtežujoča. Ni v njegovem interesu, da bi krivo pričal. — Raztrgani in zlimani bankovec in papirnati škrnicelj njegovo izpoved potrjujeta. In kaj naj bi bil vzrok, da Elija Berger noče ničesar povedati o izvoru skrivnostnega pisma? Zakaj prikriva, ako je nedolžen?

— Na vse odgovorim. Naglašam, da svoje mnenje podpiram predvsem s subjektivnimi in psihičnimi razlogi. Kak vzrok je moral imeti Elija Berger, da je umoril Berenyija? — Ljubosumnost? — Saj vemo, da hčere Franca Horvata niti poznal ni. Na Horvatovem stanovanju nikdar ni bil. Njegovi bolezni je pripisovati, da je sporne, zbadljive narave; sam zase je živel, družbe se je izogibal in tako je težko verjetno, da bi dekle kje drugod videl. — Ali pa je morda iz maščevalnosti moril? — Prosim: ako dokažete, da je poznal Berenyija, da je enkrat, le edinkrat govoril z njim, dopustim, da se je iz neznanega vzroka vzbudila v njem maščevalnost; dasi mu ne pripisujem tako močne volje in toliko energije, da bi maščevanje izvršil. Toda, kakor vem, nimamo nobenega dokaza, da je umorjenega moža poznal! . . .

— To je res! . . .

— No vidite! — Na moje ugovore bi lahko odgovorili, da so ga materijelni razlogi silili k umoru. — Na to pa je sploh neumno misliti. Denar Nikolaja Berenyi in vse predmete, ki imajo kako vrednost, smo našli nedotaknjene na licu umora. Elija Berger je bogat mladenič. Iz izpovedi strica vemo, da je velik del denarja prištedil. Ni pijanec, ne igra . . . Ako bi bil potreboval denar, bi mu ga stric gotovo dal na razpolago. In ta okolnost odločno izključi domnevo, da je bil najet za umor. Ker najeti se da le človek, ki ima od umora tudi sam korist, ali pa, ako je dobro plačan. Potem pa tudi, če kdo koga najame za tako strašen zločin, dobro izbere svojega človeka; slabotnega, sušičavega človeka se pri umoru ne posluži, četudi bi se sam ponudil. In nadalje sprejme tako vlogo le pokvarjen človek.

(Dalje prih.)

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLO.

NASLOV IN IMENIK GLAVNIH URADNIKOV ZA BODOČA ŠTIRI LETA:

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Anton Kochevar, 1208 Berwind ave., Pueblo, Colo.
Podpredsednik: John Shutte, 4751 Baldwin Ct., Denver, Colo.
Tajnik: Anthony Jeršin, 4825 Washington Street, Denver, Colo.
Blagajnik: Michael P. Horvat, 4801 Washington Str., Denver, Colo.
Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Snedec, Thatcher Building, Pueblo, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: Matt J. Kochevar, Attorney at Law, 328 Central Block, Pueblo, Colo.
1. nadzornik: George Pavlakovich, 4717 Grant Street, Denver, Colo.
2. nadzornica: Mary Grum, 4949 Washington St., Denver, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: Dan Radovich, Box 43, Midvale, Utah.
1. porotnik: Joe Ponikvar, 1030 E. 71st Str., Cleveland, O.
2. porotnik: John Kocman, 1203 Mahien Avenue, Pueblo, Colo.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

Vse denarne nakaznice in vse uradne reči naj se pošiljajo na glavnega tajnika, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem, spremembe zavarovalnine, kakor tudi sumljive bolniške nakaznice, naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se priporoča vsem Jugoslovanom, kakor tudi članom drugih narodnosti, ki so zmožni angleškega jezika, da se ji priklopijo. Kdor želi postati član zveze, naj se oglasi pri tajniku najbližnjega društva Z. S. Z. Za ustanovitev novih društev zadostuje osem oseb. Glede ustanovitve novih društev pošlje glavni tajnik na zahtevo vsa pojasnila in potrebne listine.

SLOVENCI, PRISTOPAJTE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

DRUŠTVENE VESTI IN NAZNANILA.

IZ URADA DRUŠTVA "BRATJE SLOVANI" ŠT. 34 Z.S.Z.

Iz urada društva "Bratje Slovani" št. 34 v So. Brownsville, Pa., se naznanja, da se od sedaj zanaprej zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 10. uri dopoldne v Monoghela dvorani, Hay St., So. Brownsville, Pa.

Nadalje apeliram na člane in članice za novo kampanjo. Pridobivajmo novih članov, da bi bilo naše društvo eno prvih! Stopimo na noge takoj, kajti še par mesecev in bo zaključek.

Očetje in matere, ki ste že pri naši Z.S.Z., dajte takoj vpisati svoje otroke, veste, da, kjer je oče in mati, da so tudi otroci, in ko bojo odrastli, Vam bodo hvaležni, da ste jih pripeljali pod okrilje naše dične Z.S.Z.

Pozdrav članom in članicam Z.S.Z.!

Ant. Krištof, tajnik.

POPRAVEK.

V št. 70. t. l. v "Glasilu" Z. S.Z. se je vrinila v članek gl. tajnika pod naslovom: "Iz gl. urada Zapadne Slovanske Zveze" napaka in sicer v 23. vrsti dotičnega članka. Zgodilo se je pri korekturi, da je stavec vtaknil napačno vrsto v stavek, kar seveda skazi zmisel stavka. Pravilno bi se moral glasiti dotični stavek: **"Zapadna Slovanska Zveza bo hvaležna vsem onim zavednim članom, ki bodo storili svojo dolžnost ter bo plačala nagrado $2.00 za vsakega novega člana . . ."**

Dalje v isti številki je tiskarski škrat izpustil v izkazu "prostovoljnih prispevkov v pomoč štrajkarjem' imena treh darovalcev, ki so: **J. Kočevar Sr., John Kočevar in Rudolf Kočevar,** kar se naj blagovoli vzeti na znanje.

—o—

IMENIK IN NASLOVI KRAJEVNIH DRUŠTEV Z. S. Z. ZA LETO 1927.

Štev. 1. dr. sv. Martina, Denver, Colo. — Preds. George Pavlakovich, 4717 Grant St., tajnik John Marolt, 663 Elgin Pl., blagajnik Steve Mauser, 4464 Washington Street. — Vsi v Denverju. Seje se vrše vsako drugo sredo v mesecu v dvorani slovenskih društev.

Štev. 3. dr. Slovan, Pueblo, Colo.— Preds. Joe Shustar Sr., 2131 Routt Ave., tajnik John W. Crist, 513 Moffat St., blagajnik Martin Kolbezen, 1048 So. Santa Fe. Vsi v Pueblo, Colo. Seje se vrše vsako 4. nedeljo v mesecu v dvorani sv. Jožefa.

Štev. 4. dr. Zapadni Junaki, Midvale, Utah. — Predsednik Frank Kosteio Box 315, tajnik Joseph Percich, Box 288, blagajnik Dan Radovich, Box 43. Seje se vrše vsakega 10. v mesecu v dvorani Dan Radovicha.

Štev. 5. dr. Planinski Bratje, Leadville, Colo. — Predsednik John Fajdiga, 319 W. 2nd St., tajnik Joe Mohar, 330 W. 2nd St., blagajnik Frank Zaitz Jr., 503 W. 3rd St. Seje se vrše vsakega 11. v mesecu na 527 Elm St. Vsi v Leadville, Colo.

Štev. 6. dr. Zvon, Colorado Springs, Colo. — Predsednik Joe Kapsch, tajnik Michael Kapsch, 508 N. Spruce St., blagajnik Frank Klun. Seje se vrše vsakega 12. v mesecu v dvorani društva Zvon in društva Triglav SNPJ.

Štev. 7. dr. Sv. Rožnegavenca, Denver, Colo. — Predsednica Amalia Zalar, 10 Sheedy Row; taj. Mary Grum, 4949 Washington St., blag. Mary Perme 4576 Pearl Street. — Seje se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Slovenskih društev.

Štev. 8. dr. Biser, Mulberry, Kans.— Preds. Joe Pillich, R. 3, tajnik in blagajnik John Roycht, R. No. 3, zdravnik Dr. Therss. Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu.

Štev. 9. dr. Napredni Slovenci, Canon City, Colo. — Predsednik John Arko, Prospect Heights, tajnik Joseph Skrabec, 412 W. New York Ave., blagajnik Frank Lovriha, Prospect Heights, zdravnik Dr. Holmes. Seje se vrše vsako prvo nedeljo po 10. v mesecu v Anton Dremeljavih prostorih.

Štev. 11. dr. Sv. Janez Nepomuk, Rockvale, Colo. — Predsednik John Slak, tajnik Jakob Zalar, Box 250, blagajnik Jacob Zalar. Seje se vrše vsaki tretji pondeljek v mesecu v tajnikovih prostorih.

Štev. 12. dr. Zgodnja Danica, Scofield, Utah.—Predsednik Peter Zmerzlikar, taj. Uršula Pasich, Box 53, blagajnik John Gorišek. Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Štev. 13. dr. Junaki, Frontenac, Kens.—Preds. Frank Terlep, Box 121, tajnik Anton Lesjak, Box 118, blagajnik Anton Lesjak. Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu.

Št. 14. dr. Sloga Slovenec, Springland, Utah. — Predsednik Anton Koprivnik, Box 461, Helper, Utah, tajnik August Topolovec, Box 678, Helper, Utah, blagajnik John Vimpolshek, Box 594 Helper, Utah. Seje se vrše vsako 3. nedeljo v Aug. Topolovec prostorih ob 10. uri dopoldne.

Št. 15. dr. Triglav, Bingham, Utah. —Preds. Geo. Badovinac, Box 32½, tajnik Frank Pance, R. R. 1, Box 33, blagajnik Balich Nick, Slovonian Store. Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Štev. 16. dr. Zapadna Zvezda, Pueblo, Colo. — Predsednik Frank Glach, 1215 So. Santa Fe, tajnik Anton Rupar, 408 E. Messa Ave., blagajnik John Butkovich, 1201 S. Santa Fe. Vsi v Pueblo. Seje se vrše vsako drugo sredo v mesecu v dvorani sv. Jožefa.

Štev. 17. dr. Hrabri Slovani, Frederick, Colo. — Predsednik John Major, RFD. 1, Box 40, tajnik Anton Shuklje, RFD. 1, Box 49, blagajnik Joe Smith. Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Štev. 20. dr. "Planinke", Leadville, Colo. — Predsednica Mary Klintz, tajnica Eva Zeleznikar, 320 W. 3rd St., blagajnica Elizabeth Wicklund, 125 Elm St. — Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu.

Štev. 21. dr. Grintovec, Ely, Minn.— Preds. Frank Strbenk, Box 1087, taj. in blag. Frank Erzar, Box 1021. Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Štev. 22. dr. Sv. Michaela, Tooele, Utah. — Predsednik John Krantz, Box 583, tajnik Frank Ambrose, Box 75, blagajnik Anthony Mehle, Box 331. Seje se vrše vsakega 15. v mesecu, v Lake View dvorani.

Štev. 23. dr. Cleveland, Cleveland, O. — Predsednik Joseph Tursich, tajnik Joseph Grdina, 6121 St. Clair Ave., blag. Jos. Ponikvar. Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9:30 dopoldne v Narodnem domu.

Štev. 24. dr. Marija Pomagaj, Salida, Colo. — Predsednik Joe Kocman, Box 661, tajnik John Hrvat, 619 W. 2nd St., blagajnik Anton Gaber, 444 W. 3rd St. Seje se vrše vsako 3. nedeljo v mesecu.

Štev. 25. dr. Napredni Slovenci, West Frankfort, Ill. — Predsednik John Majdich, R. R. 2, Box 22, tajnik in blagajnik John Kukman, 605 E. St. Louis St. — Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu v Poljski dvorani na 504 South Logan St. ob 2. uri popoldan.

Štev. 26. dr. Venček Vijolic, Cairnbrock, Pa. — Predsednik Louis Rudolph, Box 162, Central City, Pa., tajnik in blagajnik Frank Zorman, Box 193. Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu.

Štev. 27. dr. Združeni Slovenci, Thomas, W. Va. — Predsednik Max Selak, Box 62, Coketon, W. Va., tajnik in blag. John Jurca, Box 364, Pierce, Seje se vrše vsako 1. nedeljo.

Štev. 28. dr. Vijolica, Pittsburg, Kans. — Preds. Anton Stojs, R. 8, tajnik Joe Bohorch, R.F.D. 8, blagajnik Joe Bohorch. Vsi v Pittsburg, Kans. Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Štev. 29. dr. Sv. Katarine, Cleveland, Ohio. — Predsednica Margaret Vintar, 998 E. 74th St., tajnica Mary Sedmock, 1316 E. 55th St., blagajnica Mary Vintar, 15819 Arcade Avenue, zdravnik M. F. Oman. Seje: vsak drugi pondeljek v mesecu.

Štev. 30. dr. Gorski Junaki, Hiawatha, Utah. — Predsednik John Rovšek Box 56, tajnik Mike V. Gerbich, P.O. box 34, blagajnik Mike Dekleva, Box 93. Seje: vsako tretjo nedeljo v mesecu v dvorani L. Peirucci & Son.

Štev. 31. dr. Lilija, Scranton, Pa.— Predsednik John Flis, 236 Bellman St., Diacson City, Pa. tajnik Frank Vogrin, 239 Bush St., blagajnik Ralph Konchnik, 219 Reese St. Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu v Ralph Kochnikovih prostorih ob 2. uri pop.

Štev. 32. dr. "Washington," Cleveland, O.— Predsednik Anton Medved, 15322 Daniel Ave., podpredsednik John Pazderc, tajnik, Mike Svete 1239 E. 175th St., blagajnik John Glavich, 472 E. 152nd St. Nadzorniki: Frank Moro, Ignatz Blatnik in John Debeljak. Vsi v Clevelandu. Društvo zboruje vsako drugo nedeljo ob 2. uri popoldan v Kaučičovi dvorani na Waterloo Rd. Društveni zdravnik je dr. Louis J. Perme.

Štev. 33. dr. Sv. Cirila in Metoda, Chicago, Ill. — Predsednik Leo Jurjovec, tajnik in blagajnik Peter Vidmar, 1849 W. 22nd St. Seje se vrše vsako drugo sredo v mesecu ob pol 8. uri zvečer.

Štev. 34. dr. "Bratje Slovani," So. Brownsville, Pa. — Predsednik Andy Mihelčič, Box 281, tajnik Ant. Krištof, box 734, S. Brownsville, Pa.; blagajnik John Štepek, Box 733; dr. zdravnik J. V. McAnimick, Alicia, Pa. — Seja se vrši vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 10. uri dopoldne v Manoghela dvorani, S. Brownsville Pa. Društveni zdravnik br. F. S. Hoover, Brownsville, Pa.

Štev. 36. dr. "Jugoslav Delavec" So. Chicago, Ill. — Predsednik Jacob Stajduhar, 9600 Ave. L., tajnik Anton Mutz, 9393 Ewing Avenue, blagajnik Matija Thomas, 9525 Ave. M.

Štev. 37. dr. "Cvetoči Nageljni," Cle Elum, Wash. — Predsednik Frank Zagar, Box 801, tajnik Frank Moskon, Box 181, blagajnik Caspar Miller, So. Cle Elum.

Opomba:—Za slučaj, da je v Imeniku kak naslov ali ime, ali kaj drugega napačnega, blagovoli naj se naznaniti gl. tajniku Z.S.Z., da se to popravi.

NE ODLAŠAJTE

Višek potovalne sezone se hitro bliža. Skupina rojakov za skupino odhaja v stari kraj, bodisi za obisk, ali za stalno. Za vsakogar, ki je namenjen na pot to poletje, je skrajni čas, da se definitivno odloči in si rezervira prostor.

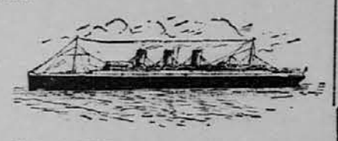

NA 9. JUNIJA se vrši naše glavno skupno potovanje na neprekosljivem francoskem parniku "Ile de France". To potovanje obeta biti eno od največjih. Udeležili se ga bodo rojaki iz Brooklyna, New Yorka, Pittsburgha, Clevelanda, Chicage, Indianapolisa, Jolieta in mnogih drugih naselbin. Razume se, da bo tudi to pot naš zastopnik spremljal rojake prav do Ljubljane in skrbel za udobnost potnikov. Naši potniki bodo imeli prostor v najboljšem delu parnika. Priglasite se čim prej tudi Vi. — Ne odlašajte več!

NA 30. JUNIJA, istotako na prvaku "Ile de France" se vrši naše naslednje skupno potovanje, katerega se bo udeležilo posebno veliko rojakov iz Milwaukee, West Allisa in Sheboygana. Pridružite se jim tudi Vi in ne odlašajte. — Vsakdo je dobrodošel.

NA 14. JULIJA se vrši naše zadnje skupno potovanje to poletje in sicer to pot na priljubljenem "Paris-u". Tudi za to potovanje je priglašenih že več rojakov. Priglasite se čim prej tudi Vi.

Lahko pa potujete tudi z vsakim drugim parnikom, kajti mi zastopamo vse važne linije in Vam lahko postrežemo v vsakem slučaju.

Pišite nam po Vozni Red parnikov, cene in druge informacije, dalje po slike parnikov, kabin itd. Pošljemo jih brezplačno.

OBRNITE SE NA NAS TUDI:

a) kadar pošiljate denar v stari kraj,
b) kadar želite dobiti denar iz starega kraja,
c) kadar ste namenjeni dobiti kako osebo iz domovine,
d) kadar rabite pooblastilo, kupno pogodbo, izjavo ali kako drugo notarsko listino in
e) kadarkoli imate kak drug posel s starim krajem.

SLOVANSKA BANKA

Zakrajšek & Češark

455 West 42nd Street, New York, N. Y.

TO IN ONO.

KRALJIČINA FRIZURA.

V Parizu je vzbudila afganistanska kraljica, ki dosedaj še nikoli ni bila v Evropi, veliko pozornost, za katero bi jo lahko vsaka njena sovrstnica zavidala. Vsi Parižani, ki so bili toliko srečni, da só prišli v njeno bližino, se niso čudili le mikavnemu nasprotju med njeno orientalsko lepoto in okusom, s katerim nosi svoja evropska oblačila, temveč tudi ponosu in prostodušnosti, s katero nastopa med sicer popolnoma tujim svetom.

Ko se je vršil pri predsedniku republike velik diner, je kraljica vprašala po kakem spretnem brivcu. Priporočili so ji pravega vlasuljarskega umetnika, ki šteje med svoje goste najelegantnejše dame in soproge diplomatov. Umetnik je pustil naslednjega dne vse dame, ki so čakale nanj, na cedilu in je šel h kraljici, ki ga je čakala z do tal spuščenimi lasmi. Afganistanska kraljica ne zna povsem gladko francoski in je povedala to, kar je hotela, zelo na jedrnat način: "Odrežite te lase proč!" Figaro francoske diplomacije pa je sam tudi nekoliko diplomata. V trenutku je precenil položaj in pretehtal posledice. S spoštovanjem sicer, toda odločno hkrati je zavrnil žrtev kraljevskih las. "To bi bilo še huje kot napaka, to bi bil greh, in sicer prav nekoristen greh." Vsa zadeva se da urediti na mnogo lažji način in kraljica mu je s kretnjo sama pokazala, da bi bila zadovoljna tudi z ogromnim vozlom iz kit. Toda vlasuljarski umetnik je odkimal in prosil za potrpežljivost. Iz razkošja kraljičinih las je napravil umetnino. Zgnetel, razvrstil in sčesal jih je tako, da so izgledali kakor bubi frizura najnovejše vrste. Na ta način je ustvaril novo modo in marsikaka damica kaže že sedaj svojo glavico možu z zagotovitvijo: "Vedi, da si jih bom zopet pustila rasti. Segajo mi že do kolen."

—o—

MOŽ, KI JE POROČIL MRTVO ŽENO.

V neki vasi blizu Münstra si je hlapec Stanislav W. izbral nevesto in z njenim dovoljenjem šel na pristojni civilni urad prijavit oklice. Tam se je pokazalo, da je fant pač prinesel s seboj svoje lastne listi' ne, ne pa dekletovih. Ker je bila pa pot dolga in je uradnik menil, da nevesto dobro pozna so stvar uredili po približnih podatkih ženinovih. Po treh tednih sta prišla ženin in nevesta k poroki. Ko je nevesta podpisala zakonsko listino, je opazila, da niti njena starost niti krstno ime nista bila pravilno vpisana. Vendar je molčala in šele po poroki je opozorila na pomoto moža in priče. Le-ti so sedaj prosili uradnika, naj listino popravi. Pri tem se je pa pokazalo, da se starost in ime neveste na čuden način strinjata s starostjo in imenom njene pokojne sestre; Stanislav se je torej poročil z mrtvo žensko. In sedaj se je zgodilo, kar novoporočenca niti v sanjah nista pričakovala: Zadeve se je z vso znano temeljitostjo polastil sv. Birokracij in odredil, da mora Stanislav tožiti na ločitev zakona s pokojno ženino sestro; šele potem, ko bo ta dolga pravda po vseh pravilih rešena, bo mogel zopet storiti korake za poroko — s svojo ženo.

—o—

IZ DELOVANJA DUNAJSKE POLICIJE.

Te dni se je vršila v dunajskem občinskem svetu razprava o policiji, v kateri se je prečitalo med drugim poročilo policijskega ravnateljstva o delu dunajske policije v minolem letu.

Tekom l. 1927 se je izvršilo ali poizkusilo na Dunaju 7350 tatvin in vlomov. Od tega je policija popolnoma rešila 5168 slučajev in dobila nazaj nad polovico vseh ukradenih vrednosti. Blagajniških vlomov je bilo 86, škoda je znašala skupaj 291,975 šilingov, od tega je policija rešila 234,500 šilingov. — Morilnih napadov je bilo 23 in je policija rešila vse slučaje, tako da je prišlo vseh 23 storilcev pravici v roke. — Vseh ovadenih zločinov je bilo leta 1927 20,376; od tega je bilo rešenih 17,893, to je 88 odstotkov. Glavni varnostni urad sam je uspešno rešil 94 odstotkov vseh slučajev, ki so mu bili naznanjeni. — Lena torej dunajska policija ni.

—o—

MOŽ V OMARI.

Pred kratkim je holandska kraljica obiskala ljudsko kuhinjo v Amsterdamu. Zanimala se je za vse, pokušala jedi in nazadnje vprašala: "Kje pa imate shrambo za živila?" — "Tukajle, veličanstvo," je ponižno pohitela ena izmed navzočih dam in odprla vrata ogromne omare. Ali prav tako hitro je odskočila — v omari je stal neznan moški! Po prvem strahu so vsi pogledi sumničavo ošinili kuharico, dasi je žena že zelo v letih. Reva se je rotila in prisegala, da tega moža ne pozna in ga še nikdar videla ni. Končno je grešnik sam odprl usta in povedal, da je reporter ter se je skril v omaro, da bi mogel svojemu listu natančno poročati o kraljičinem obisku v ljudski kuhinji.

—o—

KANARČEK KOT PRIČA ODLOČIL PRAVDO.

Pred civilnim sodiščem v Münchenu se je vršila pravda za ločitev zakona. Mož je trdil, da mu je žena vedno pljuvala v obraz in ga bila, kakor hitro pa ji je hotel vračati, je hitela k oknu in klicala na pomoč. Žena je pa trdila nasprotno, da jo je mož pretepaval. Priče ni bilo v hiši nobene. Končno je mož pripomnil, da žena tako grdo ravna z njim, da začne kanarček vselej divje frfotati v kletki, kakor hitro se hoče žena njemu — možu — približati. Možev zagovornik je nato takoj predlagal, da se kanarček pred sodiščem "zasliši", to se pravi, da se napravi poizkus za dokaz. Sodišče je predlog sprejelo in v sodno dvorano so prinesli gajbico s kanarčkom. Sodnik je velel ženi, naj se približa možu. Komaj je to storila, je začel kanarček tako silovito letati po gajbici, da je med žicami obvisel. Žena je začela krčevito jokati— dokaz se je posrečil. Sodišče je izreklo razsodbo na škodo ženi.

NA PRODAJ

Candy Store, na dobrem prostoru v Chicago, Ill., kjer se lahko napravi denar. Poleg je stanovanje s štirimi sobami, rent je zelo nizek. Za podrobnosti vprašajte v upravništvu tega lista.

POZOR!!!

Izdelujem najboljša zdravila na svetu! **Alpen tinktura**, ki učinkuje takoj da prenehajo izpadati lasje in v kratkem času zrastejo lepi gosti in krasni. **Bruslin tinktura** proži sivim lasem od katere vam v par dneh postanejo popolnoma naturni, take barve, kakoršne ste imeli v mladosti. **Wahčič Fluid** proti revmatizmu, trganju po kosteh in proti oteklini, je **uspešno zdravilo**, ki vas v kratkem času popolnoma ozdravi. Izdelujem še mnogo drugih zdravil, katerih bi ne smelo manjkati v nobeni domači lekarni, katero držite pri hiši. Pišite takoj po brezplačni cenik, katerega bi morala imeti vsaka družina. $5.00 vsakemu, ki bi rabil moja zdravila brez uspeha.

JAKOB WAHČIČ
1436 E. 95th St. Cleveland, Ohio

POZOR ROJAKI V JUGOSLAVIJI IN AMERIKI!

Na prodaj je posestvo vredno $5000, a se dobi za $2500, ki je znano pod imenom Miko Galovec, v vasi Krasinc, pošta Gradac blizu Metlike ali Črnomlja. Kdor želi natančna pojasnila, naj piše na:

A. Luzarja, fara Podzemelj, pošta Gradac, U. K. Jugoslavia

POZOR SLOVENCI IN HRVATJE!

NA PRODAJ IMAM okoli 100 farm, z živino in orodjem, tudi prazne. Kupite jih lahko proti gotovini ali na obroke. Farme obsegajo od enega akra do tri sto, kakor kateri želi. Vse so blizu mest, železnic in šol. Zemlja je rodovitna. Okrog 500 slovenskih družin živi v tej okolici. Imam še kakih 150 cenikov na rokah, pišite ponje za podrobna pojasnila

ANTON PAULIN,
East Worcester, New York

JOS. SNIDER
v zvezi z
Hartford Undertaking Co.
1455-57 Glenarm St., Denver, Colo.
Keystone 2779 South 3296
se priporoča rojakom za naklonjenost. Vodi pogrebe po najnižjih cenah in v najlepšem redu.

Hranite vrednostne papirje!

Zelo nespametno je, kdor nima lepo v redu spravljenih svojih vrednostnih papirjev, kot potrdil, zavarovalninskih polic, bondov itd.

Kupite si bokso za spravljenje vrednostnih papirjev in imejte svoje listine spravljene in pod ključem.

NAROČITE JO ŠE DANES!

EICHHOLZER AND CO., INC.
Forest City, Pa.

Gentlemen: — Enclosed find remittance $1.39 for which please send me postpaid one bond box.

Name .....
Address .....
City or town .....

EICHHOLZER & CO. Inc.
FOREST CITY, PA.

Dobili smo

ZALOGO KNJIG

Goriške Mohorjeve Družbe

ZA LETO 1928.

Knjige so sledeče:

KOLEDAR.
ZA DOMAČIM OGNJIŠČEM, družinska vzgojna čitanka, F. Terčelj.
OB SREBRNEM STUDENCU, povest F. Jaklič.
ZGODBE SV. PISMA STARE ZAVEZE.
OČE BUDI VOLJA TVOJA, povest, Dr. Pregelj

(Kdor želi, lahko dobi mesto te zadnje povestne knjige: Dr. A. Ravnik: **Kako zdravimo živino.**)

Cena petterim knjigam skupaj je in 10c za poštnino. **$1.00**

Te knjige smo naročili od Goriške Moherjeve Družbe pred vsem zato, da podpiramo to družbo v njenem plemenitem namenu, vzdržavati in gojiti slovenski jezik med Slovenci pod italijanskim jarmom. Zato smo prepričani, da bodo ameriški Slovenci pridno segli po teh knjigah in s tem pokazali svojim zasužnjenim bratom, da sočustvujejo z njimi in so jim pripravljeni po možnosti pomagati. Nas bi jako veselilo, ako bi mogli vse knjige hitro razpečati in družbi poslati znatno pomoč, ter za prihodnje leto naročiti najmanj 5000 izvodov. Od odziva ameriških Slovencev bo to odvisno, zato vsi sezite po teh knjigah, ki so vredne najmanj dvakratno ceno.

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

DŽUNGLA

— ROMAN IZ AFRIŠKIH PRAGOZDOV. —

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

Pomagati pa si morava tudi sama in ne smeva držati rok križem. — Poglej", je nadaljeval živahno, "ali nimava na razpolago sredstev dovolj, da si urediva življenje, da si ga celo olajšava in olepšava —! Živil imava na mesece dovolj, puške in streljivo imava tudi, gozd je poln divjačine, zemlja je bujno rodovitna —! Živela bova, preprosto sicer, toda gladovala ne bova! Bog mi je dal zdravo pamet in krepke ude, čudno bi bilo, če si ne bi znala s temi darovi pomagati —!"

"Ah, John, želela bi si, da sem moški in da bi se znala potolažiti z golim umovanjem! Toda ženska sem in ženske poslušajo bolj na srce ko pa na razum. Zame je bodočnost le strašna, temna, neizrekljivo nesrečna —! Pa tebi zaupam, John! In obljubljam ti, da bom pogumna —."

Claytonova prva skrb je bila, kje bodeta prenočila. Poiskati je moral prostor, ki je bil dovolj varen pred divjimi, roparskimi živalmi.

Odprl je zaboj s puškami in streljivom in predvsem oborožil sebe in ženo, da bi bil za vsak slučaj pripravljen. Nato pa sta šla iskat primeren prostor za prvo noč v divji džungli.

Kakih 10 metrov od obrežja je ležal raven gladek prostor brez drevja. Tam sta sklenila da si s časom postavita hišico. Do tedaj pa da bo gotova, je najbolje, sta razsodila, če prenočujeta na drevju in si naredita v vejah gnezdo v primerni višini, kamor bi ne mogla nobena roparica.

V ta namen si je izbral Clayton štiri drevesa, ki so stala v pravokotu kake tri metre vsaksebi. Njihove močne veje so segale druga v drugo in so že same po sebi nudile zadosti trdno in varno podlago.

Clayton pa je nasekal še vej po drugih drevesih in jih v višini štirih metrov od tal križem naložil na to naravno podlago ter jih povezal z vrvmi, ki mu jih je tudi nekaj dal seboj Črni Mihael.

Na ta pod je naložil polno drobnega vejevja in ga prepletal s srbotom. Povrh je nastlal orjaškega lapuha, ki je v obilici rastel na obali, in na vse to je razgrnil par jader.

Dva metra više je spletel iz vejevja streho, na njenih robeh je obesil jadra in lična zračna utica je bila gotova, prav ljubko, varno gnezdece sredi zelenja in vejevja.

Žimnice, odeje, posteljne rjuhe ter nekaj lažjih kovčegov je še spravil — s precejšnjimi težkočami — v višave in prvo prenočišče je bilo pripravljeno, da sprejme neprostovoljna samotarja.

Pozno popoldne je že bilo, ko je Clayton končal svoje delo. Kar mu je še ostalo dneva, ga je porabil, da je sestavil in povezal preprosto lestvo, ki bi naj olajšala Elzi dostop v zračno bivališče.

Ves dan ju je spremljal pri delu vrišč in krik neštetih ptičev in drugih živali, papige in kolibriji v sijajno se bleščečih barvah so ju obletavali in klepetave, žlobudrave majhne opice so skakale in plesale po bližnjem drevju in z največjim zanimanjem opazovale nova gosta in njuno čudovito gnezdenje.

Nihče ju ni motil, nobenega človeškega bitja nista videla, čeprav sta ves dan oba skrbno pazila na okolico in posebej na bližnji pragozd.

Le dvakrat sta mislila da utegne biti kdo v bližini, žival ali človek. Čreda opic se je kriče in zabavljajoč pripodila po drevju črez nizki grič, preplašene so se ozirale živali nazaj v gozd, kot bi hotele svoje nove sosede opozoriti, da se tam skriva velika nevarnost.

Ko je legel mrak na obal, je napolnil Clayton pri potoku velik vrč z vodo, zlezel po lestvi in jo potegnil za seboj.

Toplo je bilo in odgrnila sta platneno zaveso. Precej varna sta se počutila v svojih zračnih višavah. Sedla sta, da si počijeta in se pogovorita, preden ležeta spat.

Tedaj pograbi Elza moža za roko. Vsa prestrašena je napenjala oči v mračne sence gozda.

"John',' je šepnila, "poglej —! Kdo je tamle —? Človek —?"

Clayton se je obrnil in zagledal na robu gozda nejasne obrise orjaške postave. Za trenutek je stala kot bi poslušala, nato pa se je počasi obrnila in izginila v temni džungli.

"Kaj je to, John?"

"Ne vem, Elza", je dejal resno. "Tema je že in predaleč je da bi razločno videl. Mogoče da je samo senca, ki jo dela mesečna svetloba."

"Ne ne, Clayton! — Ni bil človek, odurna, človeku podobna pošast je bila! O — bojim se! Strah me je!"

Objel je ženo in ji šepetal pomirjajoče in tolažilne besede. Mehko, sočutno srce je imel in huje ko vsa nesreča, ki ga je zadela, ga je bolelo, da trpi njegova žena. Pogumen je bil in ničesar se ni bal, le tega ni mogel videti, da bi kdo trpel.

Zagrnil je platnene stene in trdno privezal jadra k vejam. Le malo odprtino je pustil, ki je gledala na morje.

Tema je bila v ozki celici, molila sta in legla spat, da za hip pozabita na svojo nesrečo. Clayton je spal s puško v naročju in dvoje samokresov si je položil trdo poleg sebe.

Nista še zatisnila oči, ko je strahovito rjovenje pretrgalo nočno tihoto. Bliže in bliže je prihajalo in kmalu sta čula zver trdo pod seboj.

Celo uro je krvi željna roparica vohala in pihala naokoli in se vzpenjala po deblih,končno se je vendar splazila v stran. Clayton jo je dobro videl v svitli mesečini, velika lepa žival je bila, ni še videl tako velikega panterja. Mikalo ga je, da bi mu poslal kroglo med rebra, pa šteditи je moral s streljivom za nevarnejše trenutke.

Dolga, brezkončno dolga je bila njuna prva noč na samotni obali.

Čudni, neznani, strahotni glasovi so prihajali iz pragozda. Miriade živalskega življenja, ki jih skriva džungla, se zbude šele po noči. Tedaj gredo na lov, po dnevi je prevroče. Stoinstokrat ju je zbudil iz nemirnega spanja krik in vrišč, lajanje in rjovenje in velika bitja so vohala in se plazila pod njunim skrivališčem —.

III.

Smrt, ki je rodila življenje —.

Slabo sta si počila tisto noč, pa vkljub temu sta radostno pozdravila prve žarke dneva. Po dnevi sta bila varna.

Za zajutrk sta si vzela prekajenega mesa in prepečenca iz Fuwaldinih zalog in si skuhala kavo.

In na to se je Clayton lotil dela.

Nemirna noč mu je prinesla spoznanje, da si morata čimprej postaviti močno, dobro utrjeno kočo. Prej ne bodeta mirno spala, da ju bodo varovale štiri trdne stene pred strahotami džungle.

Seveda je bil to težek posel. Sam je bil za delo in pripravnega orodja tudi ni imel. Dva meseca je stavil kočo.

Podrl je celo vrsto srednje močnih dreves, razžagal debla na enako dolge kose, jih na enem koncu obsekal in jih z mnogim trudom in znojem v štirikotu zabil v zemljo trdo drugo ob drugem. Vmesne prostore je obbil z vejami.

Tako je naredil štiri močne, trdne stene, ki jih nobena žival, pa tudi noben človek ni mogel podreti. Luknje in špranje je še zamašil z mahom in zamazal z glino, ki jo je v obilici našel ob potoku.

Majhno okno je napravil tako, da je zabil sredi stene, ki je gledala na morje, tri krajše hlode. V steni proti severu je pustil prostor za vhod.

Streho je naredil iz tanjših debel, ki jih je nekoliko viseče naložil vrhu sten. Obložil je streho še z vejami, z dolgo travo, z listjem in mahom. Na vse to je naložil debelo plast gline.

V okno je napravil križ iz debelih vej, ki jih je od znotraj nabil na stene. Okno je ležalo precej visoko od tal in je bilo ozko, križi so bili močni in trdni. Tod vsaj ni mogel noben sovražnik v kočo.

Nove težave so mu delale duri.

Mizar ni bil Clayton lord Greystoke in desk tudi ni imel. — Pa pomagal si je.

Raztrgal je zaboje, ki jih je prinesel seboj na potovanje, naredil iz tenkih debel okvir, ga obbil z deskami na debelo in deske še ojačil s počeznimi bruni.

Oba sta se smejala, ko sta gledala težko, okorno ploščo na tleh pred seboj. Teh duri noben lev ni mogel vlomiti.

Pa kako jih obesiti, da se bodo zapirale in odpirale? In kako narediti varno zaporo, ki bi se dala odpirati od znotraj in od zunaj.

Dolgo je poskušal in končno je izrezljal iz trdega lesa dvoje še precej lepih tečajev in osi. Po dveurnem merjenju in obešanju so vrata nazadnje srečno visela in res tudi odpirala in zapirala.

Naredil je tudi kljuko. Pravi umotvor je bila. Vsaj gospa Clayton je tako trdila. Od znotraj je bilo lahko odpreti vrata, kdor jih je pa od zunaj hotel odpreti, je moral biti že zelo pretkan in bistroumen. Stesal je tudi zapah, ki sta ga ponoči položila pred vrata.

Glavne težave so bile srečno premagane, imela sta varno zavetje, ni se jima bilo treba bati iznenadenja.

Za to! — "Zakaj pa so ženski klobuki tako dragi. Saj ta reč ni toliko vredna, kolikor stane."

"Čisto enostavno! Modistinja zaračuna tudi čas, ki ga zabije, ko ženske izbirajo pri njej svoje klobuke."

IŠČEM SLUŽKINJO

za splošno gospodinjsko delo pri mali družini z oskrbo v hiši; perilo zunaj; plača $15 tedensko. Vprašajte Mrs. Strnberg, 5536 W. Jackson Blvd., Chicago, Ill.

A. GLAVACH UNDERTAKERS COMPANY

1941 W. 22nd Street Chicago, Ill.
Phone Canal 5889

Privatna ambulanca — avtomobili za vse slučaje — noč in dan.
PROSTA VPORABA MRTVAŠNICE — Pokličite na telefon.

Opozarjajte svoje prijatelje in znance na zanimive povesti v "Amerikanskem Slovencu!"

Feen-a-mint

Olajševalno sredstvo, ki se ga lahko žveči kakor žvečilni gum.

OKUS PO METI.

v drogerijah —15c, 25c

"It's a Million-to-One You're in Love"

ZOPET NOVE PLOŠČE!

Vsem našim odjemalcem naznanjamo, da smo dobili zopet štiri lepe nove slovenske plošče, katere si bo gotovo hotel naročiti vsak.

80481 **Seničica — Dolg fant** ..... .75

To ploščo je izdela! znani Deitchmanov orkester iz Jolieta. Kdor je čul "France Polko" ali "Jolietsko Slovenko", bo gotovo hotel imeti tudi "Seničico".

80482 **Nocoj je luštna noč — Njega ni** ..... .75
80526 **Ribniška — Naš maček** ..... .75

Te pesmi so zapeli naši popularni pevci "Adrije". Kako lepo ubrano zapojejo te naše krasne narodne pesmi, aranžirane na poseben način, ki je fin in umeten, obenem pa preprost in domač, kakor pesmi same. Pa kaj bomo govorili, kdor je čul pevce 'Adrije' na "Ženitovanju", "V krčmi", "Romanju", "Amerikanec v starem kraju", bo kar hitro naročil še te dve plošči.

80527 **Na Dolenjskem, valček.**
Kadar so godci veseli, valček ..... .75

Tu je pa zopet naša Račič-Fojsova godba. Pa to nista navadna plesna valčka, katera so to pot zaigrali. Plesna valčka sta seveda, toda, da jih čujete! Same pristne narodne pesmi, katere ljubi in žvižga vsakdo rad. Človeka kar vzdigne, da bi plesal in pel, ko posluša te krasne melodije, melodije našega slovenskega srca. Brez te plošče pač ne sme biti nobena slovenska hiša. Račič-Fojsova godba igra spremljavo tudi na ploščah pevcev Adrije. Izdelali so tudi:

79433 **Nagajivka Mazurka — Cokljarji — Šmarjanka** ..... .75
79484 **Vesela Gorenjka. — Korajža velja, polka** ..... .75

Druge novejše slovenske plošče:

68923 Ženitovanje, 1. del. — 2. del, 12 inčev $1.25
58924 Romanje k Materi Božji, 1. del. — 2. del, 12 inčev $1.25
80331 Izgubljena pesem — Jolietska Slovenka ..... .75
80332 Amerikanec na obisku v stari domovini.
Amerikanec se poslavlja od rojstnega kraja ..... .75
80333 V krčmi, 1. del. — 2. del ..... .75
80334 Gozdni zvok — France polka ..... .75
80183 Oj ta zakonski stan—Nova-stara pesem, smešni prizor s petjem ..... .75
80184 Radi kotla v keho — Ravbar na gauge smešni prizor s petjem ..... .75

ZA MESEC MAJNIK BI PRIPOROČALI SLEDEČE PLOŠČE:

68924 Romanje k Materji božji $1.25
19981 Hail, Queen of Heaven — Mother Dear, orglje in petje ..... .75
21216 Ave Maria — The Rosary, orglje ..... .75
78913 Ave Maria — O salutaris, Tamtum ergo, petje in orglje ..... .75

Vse nove plošče so izdelane po novem ortofoničnem procesu in igrajo najboljše na ortofoničnih Viktrolah. Vsi, kateri nimate ortofonične Viktrole, pojdite h kakemu prijatelju, ki jo ima in slišite razliko. Prostori "Amer. Slovenca" so odprti vsak dan, in vsak torek in soboto zvečer do 9. ure. Kateri imate priliko, pridite in slišite nove slovenske plošče in ortofonične Viktrole. Ako mislite stare gramofone zamenjati za nove, vprašajte nas za pogoje.

V zalogi imamo tudi gramofonske iglice, in sicer:

Zavojček jeklenih iglic (100 komadov) 10c
Škatljica "tungs-tone" iglic (8 komadov, vsaka iglica igra 100—300 plošč) 25c

Važno! - Z vsakim naročilom pošljite potrebno svoto. Pri naročilu od 5 plošč ali več, plačamo poštnino mi. Ako je pa naročilo manj, kakor 5 plošč, potem pošljite za vsako ploščo 5c. več za poštnino.

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET CHICAGO, ILL.

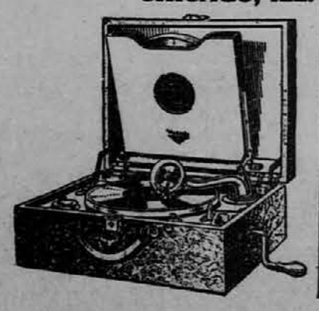

New Victor RECORDS

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Lušno je na svet . . .

Pravzaprav je lušno le v — Rusiji, ako kdo tako hoče. Narodna sicer pravi: "Lušno je na svet, slišim tičke pet . . .", ptički bodo peli tudi v Rusiji, ampak lušno je tam,, ker se razven ptičjega petja, ki se sliši, lahko tudi še nekaj — vidi. Vid je boljši od posluha, in če je lušno nekaj slišati, slišati peti tičke, kako lušno mora biti šele, ako se nekaj vidi, in v Rusiji lahko nekaj vidiš, gash, in ne samo nekaj . . . vse, prav vse . . .

Miss Dorothy Thompson, ki je bila v Rusiji in je videla, vse videla, piše: "The bedroom farce and the sex novel do not exist in Russia . . ." Dobro, ako je tako in ni ničesar videti. Dalje pravi: "There is a refreshing freedom from sex consciousness . . ." Refreshing — hladilno, oživljajoče . . ., tudi s to robo ni kaj početi, ni ničesar za oko. Dalje pa pride: "Men and women go swimming in the same lake or river, without bathing suits . . ."

Tu utegne biti nekaj lušnega za — oko. Sakramiš, to mora biti pa res — refreshing . . . prmojdun, škoda, da ima človek samole dvoje očes, štirih bi bilo treba . . . Pulver und Blei . . .

Rimski pisatelj Ovid je pesnil o mladeniški nedolžnosti primitivnega stanja človeškega rodu. "Aurea prima sata aetas . . . zlato prvotna doba . . ." in opisuje na dolgo in široko to dobo. Tudi sv. pismo omenja rajsko, kratko dobo, ko ni bilo — hlač.

Z novimi idejami je morala v Rusiji očividno nastopiti tudi prvotna doba detinjske nedolžnosti, in Miss Dorothy Thompson je gotovo s prav amerikansko vnemo gledala znake te ruske otroške nedolžnosti. Šurmajk, da je gledala, ko je videla . . . Kdo bi ne gledal, ko se — vidi? . . .

Naš Slomšek je solzavo pel:
"Oh, blažena leta nedolžnih
otrok,
vi imate veselje brez težkih
nadlog . . ."

Ko bi Slomšek še živel in prišel v Rusijo, bi gotovo ne gledal, niti ne mogel peti o ruski nedolžnosti, ampak ko bi kak Zlomšek hotel eno zapeti o ruski sedanji nedolžnosti, bi morda udaril po teh-le strunah:
". . . uh, luškana leta brezstidnih pokvek,
kažete . . . brez težkih oblek."

Rompompom . . . mandeljci in babce . . . se kopljejo skupaj . . . mekekek... brez oblek!

* * *

Pokazal je — kopito.

Signor Mussolini je odkril pri konfliktu z vatikanom svoje srce. Ako kdo podpira cerkev pri udejstvovanju verskih načel med narodom, ni ravno treba, da bi bil on sam katoličan, veren, prepričan, ampak vsaj slabega namena pri tem ne sme imeti, niti zasledovati lastnih ciljev, od verskih nasprotnih idej. V takem slučaju vero le zlorabi, in se je poslužuje za sredstva za svoje namene.

Navidezno je Mussolini verske namene podpiral. V srce se nobenemu človeku ne more videti. Ako pa srce ni odkrito, bo težko za delj časa ostalo neodkrito, prej ali slej pride na dan, kaj je pravzaprav v srcu. Tako je zadnji konflikt odkril Mussolinijevo srce, konjsko kopito, kakor pravimo, se je prikazalo. Italijani so bili v državnem pojmovanju makijavelisti od nekdaj, vsako sredstvo jim je samole orodje za njih namene, in pravega makijavelista, comme il faut, se je pokazal tudi Mussolini. Hotel je vero vpreči pred svoj voz, papež Pij XI. pa se je postavil za princip, načelo, kakor se je vsak papež in se bo vsak tudi v bodočnosti.

Vatikanu bi bilo bolj služilo, ko bi bil molčal, a ko je pogledal Mussoliniju v karte, je odločno rekel: quod non — ne, in ostal pri načelu. Načelo, toraj vatikan, ne makijavelizem, bo zmagalo.

* * *

Smešne solze.

Imel sem priliko govoriti z nekim inteligentom iz južnih jugoslovanskih krajev. Do ušes je zaljubljen v staro Avstrijo. Da so zaljubljeni v stare razmere navadni ljudje, jim ni zameriti, ker so bili tako vgzojeni in od njih ni pričakovati, da bi se povzpeli do kakega višjega ideala o narodni svobodi. Od kakega inteligenta, ki zavzema precej visoko mesto v družbi, bi se pa opravičeno moralo kaj takega pričakovati. Ampak, čemu se solzijo za staro Avstrijo?

Vsa germanizacija in mažarizacija jih ne gane, ne boli jih, da so bila vsa višja mesta v slovanskih deželah zasedena po Nemcih in Mažarih, ni jim na tem, da se je slovansko bogastvo stekalo v neslovanskih centrih, na Dunaju in Budimpešti, ne gane jih hlapčevska usoda lastnih sorojakov, prav ničesar jim ni na takih razmerah, še solze točijo, ker ni več tako. In zakaj?

Ko sem inteligenta vprašal, čemu, zakaj, sem dobil značilen odgovor, da so bile plače v starih razmerah boljše. Tu je toraj pes pokopan. Na zelo malenkostno trohico gotovih ljudi je posijalo gorko solnce dobrih plač, in to solnčece izvablja še zdaj solze iz njih oči . . . Bes me butni, sem si mislil pri takem odgovoru, ker vsako polemiziranje s takimi sebičnimi ljudmi bi bil bob v steno. Drobtinica osebne koristi je vse, osvobojenje iz suženjskih razmer jih ne briga.

Za smeh bi bilo, ko bi ne bilo tako — žalostno. Sicer se pa mora s tem sebičnim mišljenjem računati, dokler živi ta rod, ki je videl le sebe. Nova vzgoja bo prinesla novo mišljenje, in pri novem mišljenju bodo Slovani vsepovsod, ne le morda v Jugoslaviji, vstali, — zdaj šele vstajajo; ko bodo vstali, bo spreletel sovražnike slovanstva strah, zdaj se nam še smejijo, ker smo pač sami le — smešni.

—o—

Narastla Sava

je prizadejala kmetom precej škode. V Renkah je odtrgalo splav, ki se je ob pečinah razbil, hlode je pa odneslo naprej.

Obiskujte svoje domače gledališče

"THE REX",

kamor zahajajo vsi prebivalci mesta Sheboygan, Wis., da vidijo najlepše predstave.

Vsaki čas in minuto
dobite nas na telefon.
FRANK E. PALACZ, pogrebnik.
LOUIS J. ZEFRAN, pomočnik
1916 W. 22nd Street
Phone: Canal 1267, Stanovanjski Rockwell 4882 in 8740.

PREVOZ - DRVA - KOLN

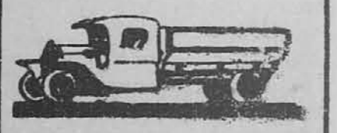

Rojakom se priporočamo za naročila za premog — drva in prevažanje pohištva ob času selitve.

Pokličite
Telefon: Roosevelt 8221.
LOUIS STRITAR
2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.